

helyett előnnyel és teljes megnyugvással alkalmazható és ha csak az állab nem igen tulkoros és nem nagyon hézagos, úgy a vágható, mint középkorú állabokban, bárminő üzemmód mellett, tapasztalataim szerint minden tekintetben kielégítő eredményeket szolgáltat.

A Magyar Ornithologiai Központ: Magyarország kir. erdőhatóságaihoz!

Most, mikor az 1895. évi tavaszi madárvonulás anyaga feldolgozva, nyomdakészen áll, s az „Aquila“ legközelebbi számában meg is fog jelenni. A Magyar Ornith. Központ nem halaszthatja el az alkalmat, hogy a m. kir. erdőhatóságoknak a maga nemében páratlan hálózat megteremtéseért s a végzett mintaszerű megfigyelésekért köszönetet ne mondjon s az elért eredményeket legalább főbb tételeiben hirül ne adja.

A m. kir. erdőhatóságok 1895. évi megfigyeléseiből az tűnt ki, hogy először is a gólyára (*Ciconia alba*, L.) nézve:

1. Északfelé az érkezés — az ország egész területét véve — fokozatosan későbbi;

2. legkorábbi az érkezési középszám a Nagy-Alföldön, későbbi a dunántúli dombvidéken, még későbbi a keleti hegyvidéken, s legkésőbbi az északi hegyvidéken, a mi annyit jelent, hogy az érkezés egyenes összefüggésben áll a terület átlagos tengerszín feletti magasságával.

3. Kitűnt az is, hogy a gólyát az erdőhatóságok az egész északi Kárpát-hegylánczon mint É. felé átvonuló (←→) madarat észlelték, semmikép sem állhat meg tehát

az a tétel, hogy a magas hegyek a vonuló madarakat megakasztják, illetve eltérésre kényszerítik.

Ugyanezt a viszonyt igazolja a füsti fecske (*Hirundo rustica*, L.) 1895.-iki vonulása is, tehát mindkét faj most már harmadizben erősíti meg azt a viszonyt, a melyet 1890/91-re nézve Herman Ottó mutatott ki „A madárvonulás elemei“ cz. munkájában ugyancsak az erdészeti megfigyelések alapján.

Mit jelent ez, mélyen tisztelt erdőhatóságok? Jelenti első sorban azt, hogy ime rendszeres, lelkiismeretes, s szakavatott megfigyelések alapján a vonulás lefolyásában már is bizonyos állandóság, bizonyos törvényszerűség mutatkozik, a mely évről-évre akkor is beáll, ha különben az egyes évek vonulási jellege különböző is volt, de jelenti azt is, hogy nekünk 3 év eredményénél megállani nem szabad, mert ilyen természeti törvények biztos megállapításának csakis egy reális alapja van, a pontos és kitartó megfigyelés.

Az összes eddigi — még oly nagyszabásulag indult tudományos törekvések is mindenütt megtörtek azon a jelenségen, hogy t. i. a megfigyelők a kiknek az adatgyűjtés, a munka nehezebb, de érdekesebb része jut csztályrészül, kedvet veszítve ellanyhultak. Magyarország mai hálózatával s szervezésével a vonulás kutatása terén ma határozottan vezet, hálózatához fogható az egész földkerekségen nincs, s előnyös helyezete attól függ, hogy azt mennyiben lesz képes friss munkakedvben együttartani. Még csak 10 esztendeig tartson ki az erdészeti hálózat a megfigyelésben s az ez alatt gyűjtött anyag megfogja adni az alapot arra, hogy az egyes években — a vonulás lefolyásának idejére nézve mutatkozó különbségek —

akár meteorologiai, akár más alapon viszonyíthatók legyenek.

Felszólalásunk nem figyelmeztetés akar lenni, tudjuk hogy arra egy hivatását oly mértékben ismerő és be is töltő testület nem szorul. Sőt inkább az elért eredmények közlésével s az által, hogy jövő törekvéseinkbe beavatjuk, elismerésünket akarjuk leróni egy olyan testület iránt, mely tisztában volt és van mindazon magasztos kötelesekkel, a melyekkel szorosán vet hivatásán kívül nemzeté kulturájának is hasznára lehet, s mely azt a kulturális tökélet — a mikor arra szükség volt — mindig oly öntudatosan tudta latba vetni. Mi sem bizonyítja ezt inkább, mint az 1895öd-iki megfigyelés, a mikor az erdőhatóságok nagy része nem szoritkozott csupán a kívánt fajok (füsfi fecske és gólya) megfigyelésére*), hanem

*) Igen sok erdőhatóság küldött még adatot a fehér barázdabillegető (*Motacilla alba*), a kakuk (*Cuculus canorus*), a sárga rigó (*Oriolus galbula*), a gerlicze (*Turtur auritus*), a bibicz (*Vanellus cristatus*), a daru (*Grus cinerea*), a szürke gém (*Ardea cinerea*), a vörös gém (*Ardea purpurea*), a bubos banka (*Upupa epops*), az erdei szalonka (*Scolopax rusticola*), a fűrj (*Coturnix dactylisonans*), a haris (*Ortigometra crex*), a vasvarju (kék csóka, zöld kánya, *Coracias garrula*), a szárcsa (*Fulica atra*), a gojzer (szélkiáltó, *Numenius arguatus*), s a seregély (*Sturnus vulgaris*) első érkezéséről, s mi mit sem óhajthatunk inkább s fogadunk nagyobb hálával, minthogy ez a buzgóság a jövőben is megmarad, sőt terjed is. A nagyobb madaraknál mint a gólya, a daru, igen kívánatos lenne minden esetben annak a jelzése is, hogy körülbelül mennyi volt látható (kis csapat, egyesek vagy 100-ak), hogy nem-e csak átvonult, s ha igen, milyen irányban és mely napokon? A füstí fecskéről beérkezett adatoknál néhány állomás adatából azt látjuk, hogy az többször felcseréltetik a házi fecskével (*Chelidon urbica*), a mi tekintve, hogy az utóbbi rendes körülmények között jóval később szokott megérkezni, mint a füstí fecske (*Hirundo rustica*), nagyobb zavarokra adhat okot. A megkülönböztetés igen könnyű, a füstí fecske torka sárgás veres, a házi fecskéé tiszta fehér, a füstí fecske két szélső farktolla hosszau kinyulik, mintegy villát alkotva (innen „villásfarku” elnevezése is), a házi fecskéé ellenben nincs meghosszabbodva. A füstí fecske többnyire

azokon kívül még több más madárfajt is megfigyelt. Éles bizonyítékaul, hogy a megoldandó feladat lényegével mennyire tisztában van.

A mi feladatunk annyi jóindulattal és belátással szemben nem is lehet más, csakis az érdem elismerése, a buzdítás s a kezdet nehézségein való átsegítés a kitűzött nagy célok felé.

Magy. Orn. Közp.

A Besztercebánya szab. kir. bányaváros tulajdonát képező erdőbirtok gazdasági viszonyainak ismertetése.

Irta: Herdina László városi főerdész.

(Folytatás.)

B) Üzemosztály.

(Véderdő.)

A véderdők általános leírása.

A város tulajdonát képező és *B)* üzemosztályba sorozott véderdők terjedelme 760'68 k. hold, melynek határai mesterségesen kivágott nyiladékok és jelző czölöpök által vannak állandósítva.

Ezen véderdők egy része az *A)* üzemosztály I. vágássorozatában a Bisztrichez nevé völgy hátterében, és a III. vágássorozatban eső Ptácsnik nevé hegygerincz hosszában 800—1528 méternyi tengerszinfölötti magasságban terül el, és ugy magas

istállókban fészkel s fészke köröskörül nyitott, a házi fecske ellenben a jakóházak külső falaihoz vagy nyitott tornácok falára ragasztja fészket s azon csakis elől van egy akkora kerek nyílás, a melyen a madár épen csak befér. Különben itt külön is felhívjuk a figyelmet rá, hogy bármely az ornithológiára vonatkozó kérdésben egyszerű megkeresésre a Magy. Orn. Központ felvilágosítással mindig örömmel szolgál.